

VISUELE KUNSTE: VRAESTEL II
RIGLYNBOEKIE

INHOUDSOPGAWE	BLADSY
1. Kontekstuele Navorsing in die Visuele Joernaal	2
2. Kreatiewe Proses in die Visuele Joernaal	2–5
3. Eksamentekening	5–7
4. Eksamenkunswerk	7–8
5. Minimum Vereistes en Riglyne vir Kunsdissiplines	9–13
6. Kontrolelys	14

---

1. KONTEKSTUELE NAVORSING IN DIE VISUELE JOERNAAL

- **Kontekstuele navorsing en die dokumentering van die kreatiewe proses moenie as twee afsonderlike, onverwante take beskou word nie, maar eerder as natuurlike prosesse wat gelyktydig plaasvind.**
- Hierdie navorsing is nie 'n akademiese opstel nie en dit is ook nie jou *Navorsings-antwoordopstel* vir jou Visuele Kultuurstudies-portefeulje nie. Dit is 'n seleksie van beelde en jou reaksies daarop.
- Jy moet verkieslik 'n afsonderlike joernaal vir jou eksamenopdrag gebruik. Indien jy verkies om jou eksamenopdrag in jou SGA Visuele Joernaal te doen, dui die eksamenafdeling duidelik met 'n oortjie of boekmerk aan.

ASSESSERINGSKRITERIA – Navorsing in die Visuele Joernaal

[10 punte]

Die volgende is gedetailleerde assesseringskriteria vir sukses in hierdie Eksamen. Hulle is afgelei uit die assesseringsrubrieke in jou onderwyser se besit. Jy mag toegang tot die rubrieke versoek.

Kies navorsingsmateriaal wat met jou individuele kreatiewe proses verband hou.

Doen navorsing oor 'n groot verskeidenheid voorbeelde, nie net een nie.

Doen navorsing oor relevante en toepaslike materiaal.

Motiveer jou keuse van kunswerke in jou eie woorde. (Moenie bloot inligting kopieer en plak nie. Lig relevante gedeeltes in enige kopieer-en-plak-tekste uit.)

Toon ontvanklikheid vir ervaring: Laat toe dat jou navorsing 'n effek op jou eie belangstellings, interpretasies, bedoelings en oordeel het.

Bring jou eie werk in verband met die bronne waaroor jy navorsing doen. Verduidelik konseptuele en/of tegniese skakels. Ondersoek die skakels tussen die kunswerke wat jy nagevors het en die Projektema in jou ontledings en aantekeninge.

Ontleed, jukstaponeer, vergelyk en evalueer jou gekose voorbeelde. Verduidelik wat jy inspirerend vind in die kunswerke waaroor jy navorsing doen.

Ondersoek artistieke tegnieke, binne visuele kultuur, die verlede en die hede.

Kontekstuele navorsing kan verder strek as navorsing oor die werk van kunstenaars: Dit kan verband hou met sosiale, wetenskaplike, filosofiese of spirituele kwessies sowel as elemente van jou persoonlike ervarings wat jou werk beïnvloed het.

Jou navorsing sal jou help om die kyker se reaksie op jou werk te oorweeg.

Doen deurgaans navorsing tydens die proses van die maak van jou kunswerk. Doen navorsing oor genoeg beelde en idees om jou kreatiewe ontwikkeling te handhaaf.

Verwys noukeurig na jou afbeeldings. Erken jou bronne langs elke afbeelding en/of teks wat jy gebruik.

2. KREATIEWE PROSES IN DIE VISUELE JOERNAAL

Dokumenteer jou kreatiewe proses vir sowel jou tekening as jou kunswerk in jou Visuele Joernaal. Jy kan twee afsonderlike afdelings gebruik – een vir die tekening en een vir die kunswerk, of werk gelyktydig aan albei. Die dokumentering van jou kreatiewe proses is 'n deurslaggewende aspek wanneer jy 'n oorspronklike, innoverende en relevante kunswerk skep. Dit moet 'n deurlopende optekeningproses wees van hoe jou idees ontwikkel en verander. Jou Visuele Joernaal moet jou idees, prosesse en tegniese prosedures aan die

eksaminator oordra. Dit moet ook toon hoe die kreatiewe proses jou bevoordeel het om ingeligte besluite te neem op grond van voortdurende skepping, waarneming en selfkritiese besinning.

Alhoewel daar slegs 20 punte aan die kreatiewe proses toegeken word, is elke aspek van jou werk daarmee verweef. Dit is onmoontlik om 'n hoë punt in enige van die ander afdelings te behaal sonder 'n uitstekende kreatiewe proses.

Die Kreatiewe Proses is Sowel Lineêr as Siklies:

'n **Lineêre kreatiewe proses** behels om 'n geleentheid vir kreatiwiteit te vind, gevolg deur nadenke oor die probleem/geleentheid, die doen van navorsing, ontwikkeling, die ervaring van 'n insiggewende idee en uiteindelik die skep van die kunswerk.

'n **Sikliese kreatiewe proses** behels hoërorde-denke en is 'n baie belangrike deel van die ontwikkeling-/ophelderingsfase. Dit beteken dat jy, deur al jou kreatiewe prosesse van navorsing, visualisering, ontwikkeling, skepping en aanbieding, voortdurend en doelbewus oor jou werk moet besin en jou kreatiewe proses en navorsing **weer nagaan** om jou werk regtig uitstekend en waardevol te maak.

Riglyne en Aanbevelings vir Jou Kreatiewe Proses:

- Bied verskeie bladsye as bewys aan van die konseptuele en tegniese ontwikkeling van jou kunswerk deur enige toepaslike vorm van dokumentasie te gebruik.
- Annoteer alle visuele materiaal.
- Omskep jou bronmateriaal. Moenie kopieer nie.
- Sluit 'n verskeidenheid beplanningsketse in (dit is nie jou eksamentekeninge nie, maar kan in jou eksamentekening(e) ontwikkel).
- Sluit 'n verskeidenheid vorme van visualisering in (foto's, collages, voorwerpe, ens.) wat jou probleemoplossings- en visualiseringsprosesse duidelik toon.
- Verwys behoorlik na alle bronmateriaal wat in die kunswerk gebruik word. Erken jou bronne.
- Dokumenteer alle digitale prosedures duidelik. Sien hieronder vir die erkenning van digitale prosedures.
- Dokumenteer alle driedimensionele eksperimente en Marquette fotografies in jou joernaal en indien nodig, bied die werklike eksperimente in jou Visuele Joernaal aan.
- Besin en evalueer voortdurend as deel van 'n sikliese kreatiewe proses. Wees selfkrities.
- Plak al jou proseswerk in jou Visuele Joernaal. Geen los bladsye sal geassesseer word nie.

Motivering:

- Aan die einde van jou proses sal jy bondige, getikte motiverings van 150–200 woorde elk langs jou tekening(e) en jou kunswerk vertoon. (Die eksaminatore sal inligting wat 200 woorde oorskry, as irrelevant beskou.) 'n Langer weergawe kan in jou Visuele Joernaal ingesluit word.
- Verduidelik jou konsep in jou Joernaal as respons op die eksamentema.
- Verduidelik hoe jy by jou visuele oplossings uitgekome het. Verduidelik jou benadering en jou keuse van medium. Toon bewustheid dat jou werk 'n vorm van visuele kommunikasie is. Sluit ook die titels van jou tekening en jou kunswerk in en verduidelik dit.

Digitale Prosedures in die Kreatiewe Proses:

- Die gebruik van nuwe tegnologie verseker nie noodwendig hoë punte nie – die daaropvolgende werk moet steeds goed gekonseptualiseer, geregverdig en goed aangebied word. Indien jy verkies om 'n digitale kunswerk te produseer of net digitale tegnologie as deel van jou kreatiewe proses te gebruik, moet jy jou verwerking in detail dokumenteer.

- Ondersoek en eksperimentering moet gedurende die vroeë fases van die kreatiewe proses plaasvind. Adobe® Photoshop® of soortgelyke toepassings moet as hulpmiddels beskou word wat jou as kunstenaar of fotograaf help, en nie as die dryfkrag om 'n suksesvolle kunswerk/eindproduk te skep nie.
- Dit is dikwels die beste om jou eie bronmateriaal te genereer in plaas daarvan om geraadpleegde bronne te gebruik. Genereer jou eie bronne deur jou eie foto's te neem, voorwerpe en teksture te skandeer, te teken, ens. Jy moet fokus op die ontwikkeling van jou vermoë om 'n kreatiewe kunswerk te produseer en voort te bring in plaas daarvan om bloot staat te maak op die kombinerings en herbewerking van gevonde materiaal.
- Indien jy verkies om werk digitaal te produseer, moet jy 'n verskeidenheid idees ondersoek en die nodige navorsing doen voordat jy gevolgtrekkings oor die gekose roete maak.
- Vermoë steun op filters bloot om 'n interessante eindproduk te skep. Moenie op 'n eenvoudige, lukrake manier met die gebruik van filters en effekte eksperimenteer totdat 'n bevredigende eindproduk 'ontdek' word nie. (Eksperimentering moet deel wees van die werk in die Visuele Joernaal en nie noodwendig die eindproduk nie.) Gebruik filters op 'n onderskeidende, voorbedagte, doelbewuste en betekenisvolle manier.
- Druk skermskote van jou veranderinge aan die bronbeelde.
- Annoteer skermskote en verduidelik die hulpmiddels wat jy gebruik en die veranderinge wat jy aan jou bronmateriaal aanbring. Verduidelik hierdie veranderinge met betrekking tot jou bedoeling en jou interpretasie van die eksamentema.
- Toon die lae waaruit die beeld bestaan deur hulle afsonderlik uit te druk. Jy sal beter punte verdien deur die komplekse kombinasie van lae waaruit 'n beeld saamgestel word, eksplisiet te toon.
- Skep kontakafdrukke van jou eie foto's. (Sien ook Digitale Fotografie later in hierdie dokument.)

ASSESSERINGSKRITERIA – Kreatiewe Proses in die Visuele Joernaal [20 punte]

Die volgende aantekeninge verskaf gedetailleerde assesseringskriteria en riglyne vir sukses in hierdie eksamen. Dit is afgelei uit die assesseringsrubrieke in jou onderwyser se besit. Jy mag toegang tot die rubrieke versoek.

Sluit relevante navorsingsinligting (oor kunstenaars) en ander kennisgebiede in.

Toon groot vaardigheid in jou werk met jou kunsmateriale en binne jou gekose dissipline.

Wees daarvan bewus dat sommige kunswerke meer uitdrukkingsvol/emosioneel is; ander is meer konseptueel; terwyl ander meer perseptueel is. Toon dat jy hiervan bewus is in jou eie kuns. Dokumenteer tegniese prosedures deeglik, veral vir digitale werk.

Bestuur jou tyd doeltreffend.

Moenie moed opgee nie. Hou aan. Moenie ontmoedig word nie.

Toon ware belangstelling en betrokkenheid.

Genereer baie idees rondom die tema en moenie jou by net een idee bepaal nie.

Eksperimenteer met verskeie moontlikhede deur te skets en te skryf. Combineer verskillende kategorieë van idees, ervarings, gevoelens en handelinge, byvoorbeeld tegniese, emosionele, sensoriese en intellektuele idees en ervarings.

Ontwikkel gekose idees deur relevante besonderhede by te voeg.

Vermoë clichés. Soek innoverende, nuwe en ongewone idees, metodes en handelinge.

ASSESSERINGSKRITERIA – Kreatiewe Proses in die Visuele Joernaal [vervolg]

Definieer die kreatiewe probleem/probleme wat jy op grond van die bepaalde tema graag persoonlik wil oplos.

Hanteer die onbekende deur kanse te waag, met nuwe idees te eksperimenteer of nuwe tegniese uitdagings binne jou gekose dissipline uit te toets. Waag kanse in jou denke, pak take aan waarvan die uitkoms onbekend is.

*Volg jou intuïsie, bevraagteken alternatiewe, bepeins uitkomst en wonder oor opsies:
“Wat sal gebeur as ...?”*

Visualiseer moontlikhede, bou beelde in jou gedagtes en deur te teken; stel jou nuwe voorwerpe voor; reik verder as die perke van wat prakties lyk.

Nadat jy sketse gemaak het, jou bronne gekies het en idees verwoord het, moet jy krities daarna kyk. Dink oor hoe jy dit kan verander en dit kan verbeter om dit jou eie te maak en dit innoverend te maak.

Soek na nuwe verbande tussen idees, kunswerke, voorwerpe en tegnieke.

Wanneer jy met bronne werk, moet dit nie bloot net aanvaar nie. Verander dit en maak dit jou eie in plaas daarvan om dit bloot te kopieer.

Wanneer jy met bronne werk, steel jy bloot iemand anders se idee of is jy eties en verantwoordelik en dra jy iets nuuts tot visuele kultuur by?

Soek visuele ekwivalente vir jou idees, gevoelens, simbole en konsepte. Ontwikkel 'n persoonlike styl.

Ontwikkel jou visuele taal totdat dit gesofistikeerd en kompleks word.

Die medium wat jy kies, kan baie belangrik en betekenisvol wees. Joseph Beuys het byvoorbeeld verkies om met vilt en koper te werk. Verduidelik jou redes vir die media en materiale waarmee jy verkies om te werk.

Verduidelik hoe en waarom jou interpretasie van die tema vir jou belangrik is. Kuns gaan oor subjektiwiteit. Openbaar jou eie houdings, oortuigings en gevoelens.

Verduidelik hoe en waarom jou interpretasie ook relevant is vir jou gemeenskap en die samelewing. Waarom sal mense na jou kuns wil kyk of dit wil koop? Dink aan die verskillende boodskappe en betekenis wat 'n spektrum kykers kan kry wanneer hulle jou kunswerk bekyk, ervaar en bestudeer.

Ontleed, verfyn en kies die waardevolste en oorspronklikste opsies. Skakel die onnodige uit.

3. EKSAMENTEKENING**Tekenmedia en Definisies van 'n Tekenning**

'n Tekenning word in breë trekke gedefinieer as enige kunswerk wat oorheers word deur lyne en/of die maak van merke. Jy word aangemoedig om verskillende definisies van 'tekening' te ondersoek en uit te daag wat tradisioneel as 'n tekening beskou word. Kies 'n toepaslike medium wat geskik is vir jou uitdrukkings- en konseptuele oorwegings. Motiveer jou keuses duidelik om die eksaminator/nasienpaneel van jou kritiese betrokkenheid en ingeligte besluitneming te oortuig. Indien jy verkies om op 'n nie-tradisionele manier te werk, vermy 'n arbitrêre keuse van medium.

Tekeningsportefeulje

Dwarsdeur die proses van die ontwikkeling van idees vir hierdie eksamen is dit raadsaam om 'n afsonderlike portefeulje vir al jou tekeninge en sketse te hou. Dit kan die basis van die

aanbieding van 'n reeks prosestekeninge vorm, of as voorbereiding vir jou eindproduk-tekening(e) dien. Tekening(e) kan **prosestekening** OF 'n **eindproduktekening** wees. Oorweeg die verduideliking van die verskil tussen hierdie opsies voordat jy 'n keuse maak:

- **Prosestekening**

'n Prosestekening is 'n ondersoekende, eksperimentele **reeks van baie tekeninge**. 'n Prosestekeninge demonstreer die *tegniese en konseptuele ontwikkelingsproses* wat tot jou kunswerk lei. Die medium wat vir prosestekeninge gekies word, kan betekenis oordra. Oorweeg jou keuse van medium sorgvuldig. Skep jou prosestekeninge voordat jy jou kunswerk skep; jou prosestekeninge moet jou help om besluite oor jou kunswerk te neem. Jy kan kies om prosestekeninge in jou Visuele Joernaal te begin doen. Maak 'n keuse uit hierdie tekeninge vir uitstillings- en assesseringsdoeleindes vir die tekeningtaak. Enige verdere prosestekeninge in die Visuele Joernaal sal nie as deel van die tekeningkomponent geassesseer word nie, maar eerder as deel van die kreatiewe proses. Jy sal geassesseer word wat op grond van jou vaardigheid in die gebruik van enige tekentegniek van jou keuse om jou te help om jou kunswerk te visualiseer en te ontwikkel. Daag jouself uit om iets nuuts in die tekening te probeer. Moenie net kopieer nie. Eksperimenteer. Innoveer. Wees kreatief!

- **Eindproduktekening**

'n Eindproduktekening is minstens een groter, tegniese en konseptueel afgehandelde tekening. Jou vaardigheid sal geassesseer word om enige tekentegniek van jou keuse te gebruik om een of meer afgehandelde tekeninge te skep. Jy kan meer as een eindproduktekening skep, na gelang van die aard van jou werk.

Duidelike en Kreatiewe Antwoord op die Eksamentema

Jou tekening(e) moenie bloot 'n replika van of 'n prototipe vir jou kunswerk wees nie. Jou tekening(e) moet eerder tegniese en konseptuele ondersoekes van die eksamentema wees.

Beplanning

Gebruik jou Visuele Joernaal om jou tekening(e) te beplan. Erken jou bronne en toon dat jy hulle vir die tekening verander het, net soos jy dit vir die kunswerk sou doen. Jou beplanningsproses vir die tekeningkomponent sal nie afsonderlik geassesseer word nie, maar sal in ag geneem word wanneer jou volle kreatiewe proses geassesseer word.

Hoeveelheid

Jy moet genoeg tekeninge skep om die konseptuele en tegniese ontwikkeling en visualisering van jou kunswerk toereikend te demonstreer. Jou tekening(e) moet lyk na **twee maande se** volgehoue werk. Dit is belangriker as die getal tekeninge wat jy produseer. Bepaal die grootte en hoeveelheid van jou tekening(e) deur die konsep en doel van jou tekening(e) (proses- of eindproduktekening) sowel as die grootte van die beskikbare uitstalruimte in ag te neem. Skaal is 'n potensieel betekenisvolle element in die gestalte wat jou tekening(s) aanneem. 'n Klein tekeninkie is byvoorbeeld meer intiem en persoonlik, terwyl 'n groot een meer in die openbaar is.

Uitstalling

Jou tekeninge moet saam met jou kunswerk uitgestal word. Tekeninge wat in die Visuele Joernaal aangebied word, sal nie vir hierdie komponent geassesseer word nie.

ASSESSERINGSKRITERIA – Tekening**[35 punte]**

Die volgende aantekeninge verskaf gedetailleerde kriteria en baie nuttige riglyne vir sukses in hierdie eksamen. Dit is afgelei uit die assesseringsrubrieke in jou onderwyser se besit. Jy mag toegang tot die rubrieke versoek.

Toon dat jy verstaan hoe om 'n suksesvolle, doeltreffende komposisie te skep deur ontwerpelemente en -beginsels te gebruik.

Jou tekening moet jou idees en gevoelens oordra. Gebruik jou materiale, tegnieke en ontwerpbeginnsels om met die kyker te kommunikeer.

Die medium wat jy kies, kan baie belangrik en betekenisvol wees. Joseph Beuys het byvoorbeeld verkies om met chemikalieë op papier te teken. Verduidelik jou redes vir die media en materiale waarmee jy kies om te werk.

Toon bewustheid van konseptuele skakels tussen: jou tekening, die tema en jou Finale Kunswerk.

Jou bronne moet oorspronklik wees en omskep en erken word. Jy moet jou eie bronne genereer.

Probeer iets moeiliks. Daag jouself uit.

Lewer bewys van werk wat twee maande verg.

Wees innoverend. Dit geld vir jou denke en vir die manier waarop jy jou materiale kies en gebruik.

Vir die prosestekening moet jou tekening tot die Eksamenkunswerk lei (en nie 'n lukrake tekening wees wat om sy eie onthalwe gedoen word nie).

Vir die eindprodukttekening moet jou tekening 'n groter, meer volledig opgeloste tekening wees wat die interessante inhoud toon wat jy ontwikkel het en wat met die Eksamenkunswerk skakel. Dit kan 'n reeks kleiner tekeninge wees – 'n diptiek, triptiek of poliptiek.

Demonstreer groot vaardigheid in jou gebruik van medium, hetsy potlood, houtskool, pastel, waterverf of nie-tradisionele tekenmedium.

Toon dat jy jou eie individuele werkwyse het: toon dat jy jou eie tekentaal ontwikkel het.

4. EKSAMENKUNSWERK

Gebruik die medium/media, dissipline en benadering van jou keuse om 'n kunswerk op grond van jou voorstel vir die eksamen te skep. Jy word sterk aangeraai om vir die eksamen in dieselfde dissipline te werk wat jy vir jou SGA-portefeulje gekies het. Jy moet gevestigde konvensies vir hierdie dissiplines verstaan en erken voor jy grense probeer oorsteek.

Benadering, Medium, Tegniek

Jy kan enige benadering, medium, tegniek, ens. kies wat toepaslik is vir jou doel, solank jy die aard van die leeruitkomste, assesseringskriteria en omvang van die verlangde werk in gedagte hou. Jy kan werk met 'n perseptuele, uitdrukkingsvolle, abstrakte of konseptuele benadering produseer. Hierdie benaderings kan ook gekombineer word. Ondersoek die aard en konteks van jou gekose benadering en metodes deeglik om ingeligte besluite te neem. Jy kan jou kunswerk voltooi in enige dissipline wat toepaslik vir jou doel is. Hierdie dissiplines sluit in:

Tekening	Film	Gemengde Media	Boekkuns
Skildery	Animasie	Installasie	Tekskuns
Beeldhouwerk	Digitaal	Landkuns	
Keramiekwerk	Fotografie	Poppespel	
Afdrukke			

Gaan voort binne dieselfde dissipline wat in jou jaarwerk ondersoek is en toon verdere uitbreiding en ontwikkeling.

Grootte van en Getal Werke

Voltooi 'n minimum van een werk. Jy kan 'n reeks werke of 'n oeuvre produseer.

Bepaal die grootte van jou kunswerk(e) deur die konsep wat jy wil uitbeeld, sowel as die grootte van die beskikbare uitstalruimte in ag te neem. Die *gehalte* van die werk en die bewys van *volgehoue betrokkenheid* by die skep van die kunswerk oor 'n tydperk van minstens twee maande is belangriker as die grootte van die werk.

ASSESSERINGSKRITERIA – Kunswerk

[35 punte]

Die volgende aantekeninge verskaf gedetailleerde kriteria en baie nuttige riglyne vir sukses in hierdie eksamen. Dit is afgelei uit die assesseringsrubrieke in jou onderwyser se besit. Jy mag toegang tot die rubrieke versoek.

Hierdie praktiese eksamen vereis van jou om kunswerke te kan konseptualiseer (Leeruitkoms 1) en te kan skep (Leeruitkoms 2). Vind 'n balans tussen tegniese en konseptuele aspekte (tussen vorm en inhoud). Verwys na die kriteria hieronder.

Toon groot vaardigheid in jou werk met jou kunsmateriale.

Wees professioneel wanneer jy jou kuns aanbied en uitstal. Dink aan al die maniere waarop aanbieding verander of verbeter kan word om jou beoogde kommunikasie met die kykers te versterk.

Toon dat jy verstaan hoe om 'n suksesvolle, doeltreffende komposisie te skep deur visuele ontwerpelemente (lyn, toon, tekstuur, vorm, ens.) en -beginsels (kontras, harmonie, balans, beklemtoning, ens.) te gebruik.

Omskep jou bronne. Maak hulle uniek. Gebruik hulle intelligent as 'n manier om jou eie idees, gevoelens en handelinge te genereer.

Wees daarvan bewus dat sommige kunswerke meer uitdrukkingsvol/emosioneel is; ander is meer konseptueel; terwyl ander meer perseptueel is. Toon in jou motivering dat jy hiervan bewus is.

Die manier waarop jy met jou materiale en medium werk, moet geskik wees vir jou konsep en dit versterk. Die medium wat jy kies, dra betekenis oor. Oorweeg jou keuse van medium sorgvuldig.

Maak seker dat jou kunswerk 'praat'. Wat sê jou kunswerk vir kykers? Sê dit wat jy beoog het dit moet sê?

'n Kunswerk het die krag om op baie vlakke te spreek. Sê jou stuk iets simplisties, basies en ongesofistikeerd, of kommunikeer dit op subtiele, volwasse, komplekse maniere?

Jou kunswerk is jou persoonlike manier van praat. Jou kuns moet die visuele taal praat wat jy daarvoor ontwikkel of gebruik.

Gee jou kunswerk 'n titel as leidraad vir kykers oor die betekenis van jou werk en jou bedoelings.

Bied 'n bondige motivering (maksimum 200 woorde) aan wat die konsep van jou kunswerk en jou bedoelings verduidelik.

5. MINIMUM VEREISTES EN RIGLYNE VIR KUNSDISSIPLINES

Oorweeg jou werk krities om dit verder uit te brei as die minimum vereistes soos uiteengesit in die eksamenvraestel. Kontroleer of die gespesifiseerde hoeveelhede die doel van jou werk dien en of jy jou tegniese en konseptualiseringsvaardighede oortuigend oor die gespesifiseerde getal werke gedemonstreer het. Jou werk moet in breë trekke bewys lewer van volgehoue betrokkenheid by die skep van jou tekening en jou kunswerk oor 'n tydperk van minstens twee maande vir elke komponent.

TEKENING

- Een tekening of 'n reeks tekeninge.
- 'n Tekening word gedefinieer as enige betekenisvormende prosedure wat die **maak van merke** op 'n oppervlak en/of die oorheersing van die element **lyn** oor vorm en kleur behels. 'n Tekening is gewoonlik ook meer spontaan en onmiddellik as ander media. 'n Tekening is "gedagtes wat onmiddellik sigbaar gemaak word".
- Enige kreatiewe benadering, met inbegrip van perseptueel, uitdrukkingsvol, konseptueel en abstrak.
- Toepaslike keuse van tegniek en media om by benadering en konsep van die werk te pas.
- Definisies van 'tekening' kan ondersoek en uitgedaag word (in ooreenstemming met kontemporêre kunspraktyk); nietemin moet die kandidaat die eksaminator/nasienpaneel oortuig van kritiese betrokkenheid en ingeligte besluitneming.
- Jou tekening moet 'n **tekening** wees en nie 'n ander kunsvorm nie. Indien jy verkies om 'n onkonvensionele of nie-tradisionele tekening te maak, moet jy jou motivering hiervoor in jou Visuele Joernaal verduidelik en beskryf hoe jou werk as tekening tel. Indien jy die Prosestekingopsie kies, moet jou tekeninge professioneel uitgestal word en nie in die joernaal gelos word nie. 'n Tekening bestaan uit 'n reeks betreklik spontane punte op 'n oppervlak. 'n Akrielskildery is nie 'n tekening nie en 'n foto is nie 'n tekening nie – tensy jy volledig verduidelik hoe dit as sodanig beskou kan word. Indien jy 'n tekening aanbied wat nie tradisioneel is nie, moet jy regverdig hoe jou indiening konseptueel as 'n tekening verstaan kan word. Dink sorgvuldig na oor wat 'n tekening anders maak as 'n skildery of 'n beeldhouwerk of 'n foto. Oorweeg die redes waarom teken so 'n belangrike deel van 'n kunstenaar se kreatiewe proses is.
- Kunstenaars: Diane Victor, Julie Mehretu, Raymond Pettibon, Sam Durant, Paul Noble.

SKILDERY

- 'n Skildery of 'n reeks skilderye (diptiek, triptiek, ens.).
- Enige kreatiewe benadering wat perseptuele, uitdrukkingsvolle, konseptuele en abstrakte benaderings kan insluit.
- Oorheersend tweedimensionele gehalte; collage is egter aanvaarbaar as deel van die verfproses.
- Insluiting van ander media en materiale, byvoorbeeld afdrukke, is aanvaarbaar.
- Toepaslike tegnieke gebruik vir: olie, akriel, waterverf, gemengde media, verfspuit, materiaalverf, frottage, tempera, gouache, ink, oliepastelle, akwarel-kleurpotlode, ens.
- Skaal: toepaslikheid van grootte vir styl en inhoud.
- Kunstenaars: Gerhard Richter, Penny Siopis, Peter Doig, Marlene Dumas, Gary Hume.

BEELDHOUWERK

- 'n Enkele beeld of 'n reeks beelde.
- Komposisie in drie dimensies wat perseptueel, uitdrukkingsvol, konseptueel of abstrak van aard kan wees.
- Stilistiese kategorieë: mobiele, landkuns, proseskuns, montasie, konstruksie, gietwerk, modellering, sneewerk, installasie, ens.
- Werk kan in reliëf of vrystaande, swewend, hangend of deel van 'n groter installasie wees.

- Oorweging en manipulasie van enige geskikte medium of kombinasie van media: klei, hout, metaal, klip, plastiek, sintetiese materiale, gevonde voorwerpe/materiale, ens.
- Tegnieke: sneewerk (bv. hout, klip, was), modellering (bv. klei, was, plastiek), of konstruksie/gietwerk (glas, brons, sement, sementfondue en gips), montasie (enige gevonde materiaal of kombinasie van materiale en/of voorwerpe).
- Skaal: toepaslik vir medium, tegniek en konsep.
- Kunstenaars: Anthony Gormley, Jackson Hlungwane, Walter Oltmann, Louise Bourgeois.

KERAMIEKWERK

- 'n Enkele werk of 'n stel/reeks wat 'n konsep wat relevant tot die eksamentema is, vergestalt.
- Enige kreatiewe benadering wat perseptuele, uitdrukkingsvolle, konseptuele en abstrakte benaderings mag insluit.
- Medium: klei, glasuur.
- Versiering: slibwerk, sneewerk, reliëfwerk, gebosseleerde teksture, ens.
- Tegniek: handgemaak, plat blokke, rol, gewerp, vorm of 'n kombinasie van tegnieke; keramiekwerk moet bisque-gevuur en verkieslik geglasuur wees.
- Oorweeg behandeling van die oppervlak, byvoorbeeld bruining, graffito, keramiekverf of enige ander geskikte tegniek.
- Skaal moet toepaslik wees vir keramiekvoorwerp en/of ontwerp.
- Vakmanskap: oorweging en manipulasie van medium, en gehalte en geskiktheid van afwerking.
- Kunstenaars: Bonnie Ntshalintshali, Wilma Cruise, Judy Chicago, Hylton Nel, Grayson Perry.

AFDRUKKE

- Afdrukke kan as 'n reeks gedoen word of geïntegreer word as deel van 'n kunswerk in ooreenstemming met kontemporêre kunspraktyke.
- 'n Minimum van EEN afdruk (eindproduk) en DRIE proewe MOET geskep word. Die proewe moet die ontwikkeling toon en alle aspekte van die proses demonstreer. Dit is belangrik om daarop te let dat die gehalte van die werk bewys van volgehoue betrokkenheid by die skep van die eksamenstuk oor 'n tydperk van minstens twee maande moet vertoon.
- Konvensies wat met die maak van afdrukke geassosieer word, moet nagekom word, byvoorbeeld ondertekening en betiteling van die afdruk op die regte plek, en 'n rand wat om die gedrukte beeld gelaat is.¹ Indien jy kies om 'n uitgawe van afdrukke te produseer, nommer hulle korrek.
- Direkte oordrag van beelde van onverwerkte bronne (fotografiese reproduksies, Perspex-natrekwerk, ens.) moet deel wees van 'n breër komposisiestrategie en moet konseptueel geregverdig word.
- Kunstenaars: John Muafangejo, Philippa Hobbs, Robert Hodgins.

DIGITALE FOTOGRAFIE

- 'n Reeks van minstens AGT digitale swart-en-wit of kleurfoto's. Minstens VIER hiervan moet as een reekskunswerk aangebied word. Die oorblywende vier afdrukke moet in die Visuele Joernaal aangebied word of kan saam met die vier wat vir uitstalling gekies word, aangebied word.
- Dokumenteer alle tegniese prosedures deeglik. Lê skermkote vas in alle sagteware wat gebruik word om te toon dat jou werk eg en oorspronklik is.

---

1. Hierdie konvensies is slegs van toepassing op afdrukke wat op 'n tradisionele manier aangebied word. Afdrukke as deel van meer nie-tradisionele of kontemporêre benaderings (integrasie van afdrukke op oppervlakke van kunswerke of as aspekte van 'n installasie, ens.) hoef nie aan hierdie konvensies te voldoen nie.

- 'Digitale negatiewe' moet op 'n CD in jou Visuele Joernaal beskikbaar wees en alle kameravertellings en tegniese keuses moet gedokumenteer wees.
- Kandidate wat hierdie opsie kies, moet hulle vergewis van kontemporêre ontwikkelings van digitale fotografie in Skone Kunste.
- Eksperimenteer met interessante maniere om beelde vas te lê en te ontwikkel.
- Die konsep van jou werk is net so belangrik soos die tegniese aspekte.
- Geen twee kandidate van dieselfde skool mag identiese benaderings tot hul kunswerke gebruik nie.
- Verdere verwerking van foto's in 'n toepassing soos Photoshop® word verwag.
- Skermskote moet gedruk, geannoteer en by jou Visuele Joernaal gevoeg word om die digitale komponent van jou kreatiewe proses te dokumenteer.
- Kontakbladafdrukke van alle foto's wat geneem is, moet in jou Visuele Joernaal ingesluit word en die gekose beelde moet duidelik aangedui word.
- Regverdig gekose beelde op 'n tegniese en konseptuele vlak in die Visuele Joernaal. Motiveer jou keuses deur oor die volgende vrae te dink: Waarom hierdie bepaalde foto? Hoe skakel dit by die tema in? Hoe sal verdere verwerking daarvan in redigeersagteware die betekenis van die foto versterk? Wat openbaar die foto van wat jy as fotograaf belangrik ag?
- Kunstenaars: Martin Parr, George Rouse, Andreas Gursky.

TRADISIONELE DONKERKAMERFOTOGRAFIE

- 'n Reeks van minstens VIER swart-en-wit foto's wat as een kunswerk gekonseptualiseer en aangebied moet word
OF
- Minstens VIER beelde wat gekombineer en/of verder ontwikkel word in ooreenstemming met kontemporêre ontwikkelings in Skone Kunste-fotografie.
- Toetsstrookies, kontakafdrukke, negatiewe en ander tegniese data, sowel as skriftelike dokumentasie moet die foto's vergesel om alle tegniese prosesse te verduidelik.
- Jy moet jou eie foto's druk deur die donkerkamer by die skool te gebruik. Jy mag nie jou drukwerk uitkontraakteer nie.
- Eksperimenteer met interessante maniere om jou beelde vas te lê en te ontwikkel.
- Die konsep van jou werk is net so belangrik. Dokumenteer konsepontwikkeling in die Visuele Joernaal en gebruik sketse, beelde, breinkaarte, ens. om te demonstreer wat jou idee(s) beïnvloed het en hoe jy jou konsepte met betrekking tot die tema opgelos het.
- Geen twee kandidate van dieselfde skool mag identiese benaderings tot hul kunswerke gebruik nie.
- Kunstenaars: Jo Ratcliffe, Thomas Struth.

MULTIMEDIA, NUWE MEDIA, ANIMASIE

- 'n Reeks van minstens VIER afdrukke (eindprodukte of stilafdrukke van 'n multimedia-produksie) wat as een kunswerk gekonseptualiseer en aangebied moet word;
OF
- 'n Kortfilm wat 5–10 minute duur;
OF
- 'n Animasie in 'n lengte van jou keuse, maar nie langer as 7 minute nie.
- Balanseer die konseptuele en tegniese aspekte van die skep van 'n digitale kunswerk. Die konseptualiseringsdeel moenie ten gunste van 'n tegniese fokus verwaarloos word nie.
- Die Visuele Joernaal moet bewys lewer van relevante bronmateriaal, dokumentasie van sagteware en prosesse wat gebruik is, draaiboekskryfaanwysings, storieborde en driedimensionele modelle of stelle (waar van toepassing).
- Die meeste van jou bronne moet jou eie oorspronklike skeppings wees (eie kunswerke, foto's, digitale skeppings, ens.) sonder om op bestaande bronmateriaal uit fotografiese webwerwe, klaarfotografie, knipkuns, ens. te steun. Indien bestaande visuele bronne egter

- 'n integrale deel van die betekenis van jou werk gaan uitmaak, byvoorbeeld 'n oorlogstoneel, moet dit in die Visuele Joernaal erken en geregverdig word.
- Die Visuele Joernaal moet presies aantoon hoe jou werk ontwikkel het deur omfattende visuele bewys van jou proses (geannoteerde miniatuurafdrukke, 'skermskote', storieborde, ens.) in te sluit.
- Sien Digitale Prosedures in die Kreatiewe Proses op bladsy 3.
- Kandidate is self verantwoordelik vir die opstel van hul werk en hulle moet verseker dat dit teen 8:00 vm. op die dag van die praktiese eksaminator se assessering by die skool in werkende orde is – en voorsien die onderwyser of eksaminator van die intekenwagwoord ingeval die rekenaar in bystandsmodus ingaan.
- Voorkeurvideoformate: MPEG-4, AVI, WMV, flv.
- Kunstenaars: Nam June Paik, Golan Levin, Phil Hansen, William Kentridge.

VIDEO

- 'n Video van nie langer nie as 7 minute.
- Elke element van videokuns moet sover moontlik die kandidaat se oorspronklike werk wees: skiet, redigeer, klank en postproduksie.
- Indien 'n kandidaat bestaande filmmateriaal en/of klank gebruik, moet die materiaal erken en op 'n gewysigde manier aangewend word: Gebruik montasie, klankoorlegsels, redigering, dowing, ens. om die klank/bestaande filmmateriaal jou eie te maak in plaas daarvan om dit bloot in onverwerkte vorm te gebruik.
- Oorweeg aanbieding: projeksie, skerm, konteks, projeksie-oppervlak.
- Dokumenteer alle tegniese prosedures deur skermskote vas te lê in sagteware wat gebruik word om die werk as jou eie te verifieer. Verduidelik hoe jy die stuk saamgestel het. Sien 'Multimedia, Nuwe Media en Animasie' hierbo.
- Kandidate is self verantwoordelik vir die opstel van hul werk en hulle moet verseker dat dit teen 8:00 op die dag van die praktiese eksaminator se assessering by die skool in werkende orde is – en voorsien die onderwyser of eksaminator van die intekenwagwoord ingeval die rekenaar in bystandsmodus ingaan.
- Voorkeurvideoformate: MPEG-4, AVI, WMV, flv, MP4
- Kunstenaars: Bill Viola, Candice Breitz.

INSTALLASIE

- Installasiekunswerke moet op sowel tegniese as konseptuele vlak volledig voltooi wees.
- Toereikende kontekstuele navorsing is nodig om oortuigend op kontemporêre tendense in kuns te reageer.
- Ondersoek die definisie en aard van kontemporêre installasiekuns krities om jou kunsskeppende prosesse te kontekstualiseer en om jou besluitneming te inspireer.
- Oorweeg die gebruik van gevonde voorwerpe as kontemporêre kunsvorm krities.
- Konteks en plasing is baie belangrik wanneer 'n installasie gemaak word. Werk krities met die ruimte op 'n terreinspesifieke manier.
- Kunstenaars: Joseph Beuys, Rebecca Horn, Felix Gonzales-Torres.

GEMENGDE MEDIA

- Toon dat jy vertrou is met kontemporêre ontwikkelinge in gemengdemedia-praktyke van die Skone Kunste.
- Gemengde media kan tweedimensionele of driedimensionele werk behels.
- Integreer Visuele Kunste-dissiplines deur enige geskikte materiaal te gebruik wat die konsep sal ondersteun.
- Die keuse van materiale moet bydra tot die betekenis of inhoud van die werk.
- Innoverende en nie-tradisionele gebruik van materiale word aangemoedig.
- Kunstenaars: Max Ernst, Anselm Kiefer.

POPPESEL

- Skep marionette/'n marionet wat met 'n narratiewe konsep skakel: mitologies/polities/persoonlik/godsdienstig.
- Marionette kan realistiese, figuratiewe, ekspressionistiese, karikatuuragtige of denkebeeldige stilistiese eienskappe hê.
- Demonstreer bewustheid van opvoeringskontekste – openbare ruimte, teater, galery, ens.
- Verwysing na narratiewe/karakterrol moet ingesluit en gemotiveer word met betrekking tot die kandidaat se konsep.
- Tegnieke moet toegepas word vir effektiewe funksionering en beweging. Oorweeg bewegende dele, vaste dele, touwerking, gemodelleerde/rolbesettingsaspekte, gebruik van materiale, tekstiele, tappenne, skarniere, veerkonstruksie.
- Kunstenaars: Handspring Puppet Company, Snuff Puppets, Dennis Oppenheim, Rirkrit Tiravanija.

LANDKUNS EN OMGEWINGSKUNS

- Landkunstenaars gebruik die natuurlike en beboude omgewing as hul medium.
- Landkuns is dikwels 'n kortstondige ingryping.
- Toon groot respek vir die natuurlike omgewing. Moenie beskadig nie.
- Kies die terrein sorgvuldig, verkieslik op die skoolperseel.
- Dokumenteer die werk fotografies en met tekeninge en woorde.
- Kunstenaars: Andy Goldsworthy, Strijdom van der Merwe, Richard Long.

UITVOERINGSKUNS

- Uitvoeringstukke moet deeglik beplan, gedokumenteer en gerepeteer word.
- Oorweeg die volgende sorgvuldig:
  - Wie is die beoogde gehoor vir die uitvoering?
  - Wat is die beoogde konteks/terrein vir die uitvoering?
  - Hoe sal die uitvoering opgeneem en gedokumenteer word?
- Maak deurgaans tekeninge van die konseptualisering van jou uitvoering.
- Dokumenteer uitvoeringsrepetisies fotografies en gebruik video, met tekeninge en woorde.
- Skenk sorgvuldig aandag aan die subtiele verskille tussen Uitvoeringskuns as Visuele Kuns en Opvoering as Dramatiese Kuns. Indien jy 'n Dramatiese Kunste-kandidaat is, mag jy nie werk vir assessering in sowel Visuele Kunste as Dramatiese Kunste aanbied nie.
- Kunstenaars: Johan Thom, Anthea Moys, Nadine Hutton, Marina Abramovic.

KUNSTENAARSBOEK

- 'n Kunstenaarsboek is 'n boek wat deur die kandidaat geskep en as 'n kunswerk aangebied word.
- Die Visuele Joernaal is 'n vorm van 'n Kunstenaarsboek, maar is nie boekkuns as sulks nie: in 'n Visuele Joernaal word teks nie as beeld gebruik nie en die Visuele Joernaal word nie deur die kunstenaar met die hand gemaak nie.
- 'n Visuele Joernaal is 'n rekord van idees en eksperimente, terwyl boekkuns die eindresultaat van vorige eksperimente en gedokumenteerde idees is.
- 'n Afsonderlike Visuele Joernaal moet enige Kunstenaarsboek/Boekkunswerk wat vir assessering aangebied word, vergesel.
- Prakseer elke bladsy kreatief. Bied die boek as 'n kunsvoorwerp aan.
- Oorweeg die gebruik van teks baie sorgvuldig: teks moet as skriftelike kommunikasie sowel as visuele beeld funksioneer.
- Kunstenaars: Willem Boshoff, Stephan Erasmus, Ed Ruscha.

6. KONTROLELYS

Dit is jou verantwoordelikheid om te verseker dat al die vereistes vir elkeen van die eksamentake nagekom word.		Ja	Nee
1.	Ek het die eksamenvraestel en die assesseringskriteria vir my gekose Kunswerkdissipline deurgelees , soos in die rubrieke uiteengesit.		
2.	My Visuele Joernaal bevat kontekstuele navorsing wat my idees motiveer.		
3.	Ek het alle verwysingsmateriaal as deel van my voorbereidingswerk in my Visuele Joernaal ingesluit , vir sowel my tekening(e) as kunswerk, en ek het my bronne erken.		
4.	My Visuele Joernaal is logies georganiseer , d.w.s. ek neem die assessor/eksaminator op 'n georganiseerde reis deur my denkprosesse en die ontwikkeling van my kunswerk.		
5.	My Visuele Joernaal het 'n duidelik gemerkte oortjie/boekmerk vir elkeen van die eksamentake.		
6.	My Visuele Joernaal word saam met my Eksamenkunswerk uitgestal .		
7.	My tekeninge demonstreer duidelik my volgehoute betrokkenheid oor 'n tydperk van vier tot ses weke en weerspieël my persoonlike interpretasie van die <i>eksamentema</i> .		
8.	My finale kunswerk word saam met my tekening(e) uitgestal .		
9.	My finale eksamenkunswerk demonstreer my volgehoute betrokkenheid oor 'n tydperk van twee maande duidelik en weerspieël my persoonlike interpretasie van die <i>eksamentema</i> .		
10.	Ek het my titels en motiverings vir my tekening en vir my kunswerk , wat elk nie 200 woorde oorskry nie, getik en langs my werk uitgestal.		
11.	Ek het my werk teen al die vereistes nagegaan en die korrekte getal werke geproduseer volgens die <i>Minimum Vereistes vir Dissiplines</i> soos in die riglyndokument uiteengesit.		
12.	MY FINALE EKSAMENKUNSWERK IS BY DIE SKOOL GESKEP ONDER DIE TOESIG VAN 'N ONDERWYSER.		
13.	EK HET DIE SPERDATUM GEHAAL: 10 OKTOBER 2016.		